

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๓

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ซึ่งบัญญัติว่า

“บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งและการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความว่า มีบุคคลใดบ้างที่ไม่อยู่ในข่าย หรือได้รับการยกเว้นไม่ต้องไปแจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ตามมาตรา ๖๘ ดังกล่าวข้างต้น

ประการแรก ต้องพิจารณาว่า ตามคำร้องนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้ว เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับบุคคลประเภทใดบ้างที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ คณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีสิทธิส่งเรื่องพร้อมความเห็นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ และเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ได้ด้วย

จึงมีประเด็นปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยเสียก่อนว่า บุคคลผู้มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ นั้น จะหมายความถึงพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์ ด้วยหรือไม่

พิจารณาบทบัญญัติใน หมวด ๔ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของชนชาวไทยไว้ในมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ ได้บัญญัติถึงหน้าที่ของบุคคลหลายกรณี โดยเฉพาะในมาตรา ๖๖ บัญญัติว่า

“บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้”

จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๖ นี้เองทำให้เห็นได้ชัดว่าบุคคลมีหน้าที่ต้องรักษาชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งคำว่า ชาติ ศาสนา หรือพระมหากษัตริย์ หมายถึงสถาบัน โดยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์นั้นมีข้อเจาะจงเฉพาะพระมหากษัตริย์พระองค์เดียว แต่หมายรวมถึงพระมหากษัตริย์พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ ด้วย เนื่องจาก

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใด ให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎมณเฑียรบาลแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลเดิม ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชวินิจฉัยเมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีดำเนินการแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหนดที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคสอง”

“มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบ และให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๒ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในกรณีนี้ จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภา

ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคหนึ่งหรือให้ความเห็นชอบตามวรรคสอง”

พิจารณาความของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ บัญญัติถึง การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎหมายเทียบราชอาณาจักรผู้สืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ กล่าวคือ ผู้สมควรได้รับการสืบราชสมบัติขึ้นทรงราชย์ตามกฎหมายเทียบราชอาณาจักรผู้สืบราชสันตติวงศ์ ๔ คือ พระรัชทายาททั้งหลายผู้อยู่ในความหมายของสถาบันพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์

นอกจากนี้ยังได้ความตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย ซึ่งเป็นแบบฉบับและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปของประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าแล้วว่า พระมหากษัตริย์ พระราชินี ซึ่งรวมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไปนั้น ทรงดำรงอยู่ในฐานะเหนือการเมือง โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์ นอกจากทรงดำรงอยู่เหนือการเมืองแล้วยังทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิด กล่าวหาหรือฟ้องร้องในทางใด ๆ มิได้ อาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า สถาบันพระมหากษัตริย์อันมีพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์ นอกจากจะทรงดำรงอยู่ในฐานะเหนือการเมืองแล้วยังทรงดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางทางการเมืองอีกด้วย พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์ จะทรงไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ก็เป็นดุลพินิจส่วนพระองค์โดยเฉพาะ แต่มิใช่ต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายที่กำหนดให้พระองค์ทรงมีหน้าที่และต้องทรงไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ หากไม่อาจทรงไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะเสียสิทธิและจะต้องดำเนินการตามบทบัญญัติหรือระเบียบอื่นใดอีกซึ่งไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะกำหนดให้ทุกพระองค์ดังกล่าวแล้วมีหน้าที่ต้องทรงไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังเช่นบุคคลทั่วไป

โดยเหตุที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่งว่า

“ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ประจำแต่ละเขตเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งพิจารณาเห็นว่าเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมีเหตุอันสมควร ให้รีบแจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเลือกตั้ง”

“มาตรา ๒๒ เมื่อครบกำหนดสามสัปดาห์หลังจากวันเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และมีได้แจ้งเหตุตามมาตรา ๒๑ หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมีใช้เหตุอันสมควร เพื่อให้ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคล ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งภายในหกสัปดาห์นับแต่วันประกาศ ฯลฯ

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ หรือแจ้งเหตุแล้ว แต่เหตุนั้นมีใช้เหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้นั้นเสียสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น

(๒) สิทธิร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๓) สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น

(๔) สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๕) สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๖) สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๗) สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๘) สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การเสียสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาตั้งแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จนถึงวันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง”

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว คือ

“ข้อ ๔๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๔๙ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๑๐๒ บุคคลดังต่อไปนี้ให้ใช้บัตรประจำตัวหรือหลักฐานที่มีรูปถ่าย ซึ่งทางราชการออกให้ในการแสดงตนใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง

(๑) พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป

(๒) ฯลฯ

ข้อ ๑๑๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดที่ไม่อาจไปเลือกตั้ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นแจ้งต่อบุคคลรับแจ้งเหตุจำเป็นตามข้อ ๑๑๗ แห่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ว่าตนมีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดแต่ไม่อาจไปลงคะแนนเลือกตั้งได้ด้วยเหตุใด หรือทำเป็นหนังสือมอบหมายให้บุคคลอื่นที่บรรลุนิติภาวะไปยื่นหรือส่งหนังสือแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ โดยต้องแจ้งเหตุก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

หนังสือแจ้งเหตุให้ใช้ตามแบบ ส.ว. ๓๐ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๑๘ ทวิ ในการแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๑๑๘ นอกจากบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว ให้บุคคลต่อไปนี้ เป็นผู้แจ้งในกรณีดังนี้

(๑) เลขาธิการพระราชวัง มีหน้าที่แจ้งแทนพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป

(๒) ฯลฯ

การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้ผู้แจ้งดังกล่าวแจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่

ข้อ ๑๑๙ ให้บุคคลรับแจ้งเหตุจำเป็นพิจารณาเหตุของการไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากแนวทางดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปพื้นที่ห่างไกลจากหน่วยเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยกิโลเมตรอันทำให้ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้

(๒) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้น เจ็บป่วยและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นพิการหรือสูงอายุและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

(๔) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเดินทางออกนอกราชอาณาจักรและมีได้แจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๕) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยกิโลเมตร

(๖) เหตุสุดวิสัยอื่นหรือเหตุอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ข้อ ๑๒๐ เมื่อบุคคลรับแจ้งเหตุจำเป็นได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดมีเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ให้ทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นส่งถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าวัน”

พิจารณาความตามกฎหมายดังกล่าว ถ้าผู้ไม่ไปใช้สิทธิ จะต้องแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งแต่งตั้งไว้และตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว ข้อ ๑๑๘ ข้อ ๑๑๘ ทวิ การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะทำเป็นหนังสือมอบหมายให้บุคคลอื่นที่บรรลุนิติภาวะไปยื่นหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ สำหรับเลขาธิการพระราชวังให้มีหน้าที่แทนพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป โดยแจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ได้นั้น เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาแล้วว่าพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์ ทรงมีสิทธิในการเลือกตั้งทุกกรณี แต่จะทรงไปใช้สิทธิหรือไม่เป็นดุลพินิจส่วนพระองค์โดยเฉพาะ และหากพระองค์ไม่ทรงใช้สิทธิเลือกตั้งก็ไม่อยู่ในความหมายของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ซึ่งต้องมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งการต้องแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๑ ข้อ ๑๑๘ และข้อ ๑๑๘ ทวิ แต่อย่างไร ทั้งไม่เสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวแล้ว จึงวินิจฉัยว่า บุคคลผู้มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ นั้น ไม่หมายรวมถึงพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์

สำหรับคำขออื่นที่ขอให้วินิจฉัยว่า มีบุคคลใดบ้างที่ไม่อยู่ในข่ายหรือได้รับการยกเว้นมิต้องไปแจ้งเหตุอันควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ นั้น ได้วินิจฉัยรวมไว้ในประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้แล้ว

พลโท จุล อติเรก
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ